

Returadresse: Arkivverket
Pb 4013 Ullevål Stadion
0806 OSLO



ARKIVVERKET

Statens kartverk
3507 Hønefoss

Dato	28.10.2019
Din ref.	Hardy Buller
Vår ref.	2019/19248
Saksbehandler	HANKNU/BEVAR

Vedtak om bevaring - negativer nitratfilm

Vi viser til e-post datert 18. oktober 2019, hvor Statens kartverk har gjort en bevaringsvurdering av om lag 45 000 negativer av nitratfilm fra perioden 1930-1953. Materialet er en del av sentralarkivet for vertikalbilder, og inneholder flyfotonegativer.

Negativene er digitalisert, men Arkivverket mener likevel at originalnegativene er bevaringsverdige, da dette er kulturelt og historisk viktig materiale. Med hjemmel i arkivloven § 12, jf. arkivforskriften § 16, vedtar Riksarkivaren at det omtalte materialet skal bevares og avleveres til Arkivverket. Vi er også interessert i å inngå en dialog om avlevering av den digitale kopien.

Med hilsen

Espen Sjøvoll
avdelingsdirektør

Anne Aune
fagdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Fra: Anette Alsvik (anewal@arkivverket.no)

Sendt: 21.10.2019 09:44:51

Til: Hans Knut Trælhaug

Kopi: Anne Aune; Stian Norli

Emne: VS: [EXTERNAL]Bevaringsvurdering nitratfilm negativer fra «sentralarkiv for vertikalbilder»

Vedlegg: Liste nitratnegativer.xlsx

Fra: Hardy Buller <Hardy.Buller@kartverket.no>

Sendt: 18. oktober 2019 13:30

Til: Anette Alsvik <anewal@arkivverket.no>

Emne: [EXTERNAL]Bevaringsvurdering nitratfilm negativer fra «sentralarkiv for vertikalbilder»

Bevaringsvurdering nitratfilm negativer fra «sentralarkiv for vertikalbilder»

Kartverket drifter sentralarkiv for vertikalbilde som ble etablert i 1980 av Statens kartverk på grunnlag av vedtak i Stortinget, og Stortingsprop. nr.1 for 1979-80 ligger til grunn for vedtaket. Hovedhensikten med arkivet er å sikre fremtidige generasjoner tilgang til viktig bildemateriale.

Sentralarkivet for vertikalbilder omfatter ca. 1.3 mill. flyfotonegativer – de første fra 1930-tallet. Opptakene er foretatt på en systematisk måte, slik at bildene dekker et bestemt område med 60 prosent bilde- og 20 prosent stripeoverlapp. Geografisk dekningsområde og opptaksdato er som regel godt dokumentert, slik at bildene representerer en god og søkbar kilde. Frem til 1930 brukte man i Norge kartlegging fra bakken dvs. disse eldste bildene er de første opptakene der produksjon av bl. A. M711 kart ble gjort basert på luftbåren kartlegging hos Norges Geografiske Oppmåling. Bildene har derfor en stor dokumentasjons- og informasjonsverdi.

Bildene blir lett tilgjengelige for publikum når de blir digitalisert og ortorektifisert, dvs. de gjennomgår en prosess der bildene blir rettet ved hjelp av en terrengmodell og enkelbilder blir lappet sammen. Som «ortofoto» kan de da legges ut på publikumsløsninger for innsyn. Kartverkets innsynsløsning for ortofoto er www.norgebilder.no. For å kunne lage ortofoto, men også for å tilfredsstille publikums krav til nøyaktighet av bildets innhold er det en forutsetning at negativene blir digitalisert med en fotogrammetrisk skanner. Det finnes kun 3 fotogrammetriske skannere i Norge – Kartverket har 2 av dem.

Denne bevaringsvurderingen gjelder kun de eldste negativene som er tatt med brannfarlig nitratfilm materiale i tidsrommet 1930 – 1953. Dette utgjør 45.479 negativer. Alle disse negativene har blitt digitalisert med fotogrammetrisk skanner.

Formidlingsansvaret for disse bildene forblir hos Kartverket.

Om materiale

Alle bildene er vertikalbilder negativer basert på nitratfilm. Det er brukt ulike type kameraer og dermed også ulike negativ-formater. Alle bilder med unntak av LBS-serien er tatt på vegne av Norges Geografiske Oppmåling med kartproduksjon som formål.

HMF-serien

De eldste opptak er testbilder der Topograf Thorbjørn Ween fra Norges Geografiske Oppmåling fotograferte i samarbeid med «Hærens og Marinens flyvevesen». Her er opptaksårene ikke dokumentert (estimert tidlig 1930 tallet til 1939) og det er brukt ulike udokumenterte kameraer.

For noen av deknningene er det geografiske dekningsområde ikke dokumentert (se excel registreringen)

Opptak fra: (estimert) tidlig 1930-tallet til 1939

Negativstørrelse:

12,5 cm x 12, 5 cm (få rull)

18 cm x 12 cm (de fleste rull)

Til sammen 87 rull negativer.

Arkivplass: ca. 1 hm

LBS-serien

Under okupasjonstiden ble det fløyet og fotografert av tyske «LuftBildStaffel». Denne serien inneholder 32 rull med negativer i størrelsen 30x30 cm. Materialet ble oppdaget etter krigen på Rosenhof skole i Oslo. Opptakene er tatt både over Norge, men dekker også områder i Sverige og Finland.

Opptak fra: 1940 til 1944

Negativstørrelse:

30 cm x 30 cm

Til sammen 31 rull, 1 prosjekt er negativene klippet i enkeltbilder

Arkivplass: ca. 1 hm

WF-serien 0001 - 0572

Fra og med 1935 fotograferte «Widerøes flyveselskap» med luftbåren kamera på oppdrag av Norges Geografiske Oppmåling med formål om kartproduksjon. Det ble gjennomgående brukt kameraer med filmstørrelse 18cm x 18 cm.

Opptak fra: 1935-1953

Negativstørrelse:

18cm x 18 cm klippet i enkeltbilder, ligger i pergamynposer og konvolutter

Arkivplass: 55 esker, ca. 21 hm

WF-serien 1001 - 1039

Etter krigen benyttet Widerøes flyveselskap seg av et storformatkamera med 30cm x30cm filmstørrelse i forbindelse med til sammen 38 kartleggingsprosjekter. Årsaken til dette er ukjent.

Opptak fra: 1946 -1952

Negativstørrelse:

30cm x 30cm, klippet i enkeltbilder, ligger i pergamynposer

Arkivplass: 3 esker, ca. 1,5 hm

Med vennlig hilsen,



Kartverket

Hardy Buller

Seksjonsleder

Landdivisjonen

Fagarkivseksjonen

Tlf. /mob.: 32 11 83 98

Epost: hardy.buller@kartverket.no

Tlf. Kartverket: 32 11 80 00
www.kartverket.no